

سخنرانی رئیس موسسه گفت و گوی ادیان در لندن

دیالوگ از منولوگ جدا است

همایش سه جانبه گفت و گوی ادیان بین کلیسای لوتری آلمان و کلیسای انگلیکن انکلیس و موسسه گفت و گوی ادیان ایران با دور دوم گفت و گوها در تهران برگزار شد. گزارش کامل گفت و گو و بحث های مطرح شده در شماره آینده مجله به چاپ می رسد. دور اول گفت و گوها در لندن برگزار شد و حجت الاسلام سید محمد علی انطلی - رئیس موسسه گفت و گوی ادیان - سخنرانی کردند که متن سخنرانی در پی می آید.

جایگزینی گفت و گو به جای جنگ و درگیری آماده بود و نیاز جهانی محسوب می شد. گفت و گو عنصر اصلی روابط اندیشه گفت و گوی تمدن ها بود. دیالوگ غیر از منولوگ است. دیالوگ دو عنصر دارد؛ یعنی دو طرف حق طرف مقابل را به رسمیت می شناسند و هر دو برای طرح نظرات خود از حق مساوی برخوردارند

بهترین و اولین نتیجه گفت و گو، این است که فرهنگ ها بتوانند از نقاط مثبت خود برای بهبود وضعیت خود بهره ببرند

فرهنگ ها در طول سال ها و با سختی های فراوان شکل گرفته اند. طبعاً هر فرهنگی دارای نقاط مثبت و منفی است. هیچ یک از تمدن ها هم با دستور و یا جنگ دست از دستاوردهای خود برنمی دارد. اما وقتی گفت و گو صورت می پذیرد و عقل و خرد بشری میزان باشد همه تمدن ها و فرهنگ ها می توانند خود را آن چنان که هستند، بنمایند و مردم صاحب تمدن و فرهنگ، خود نقاط

اطلاعات و فرهنگ ها بی آن که از فیلتر مرزبانان بگذرد، تبادل می شد. همه فرهنگ ها فرصت پیدا کرده بودند که خود را معرفی کنند و قدرت خود را بیابند و قدرت برتر تنها با داشتن سخن نو، نه قدرت نظامی بیشتر قابل ارائه بود

دنیا از نظام مدرنی برخوردار شده بود. دموکراسی در کشورهایی که قدرت نظامی و اقتصادی بیشتر داشتند حرف اول را می زد، حقوق مردم لااقل در حد شعار به رسمیت شناخته شده بود. سیستم ها تصمیم می گرفتند و افراد قدرتشان رو به ضعف رفته بود. در چنین دنیایی امکان

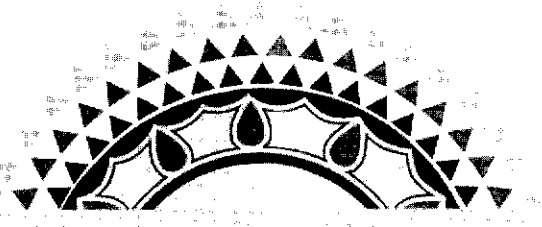
تحلیل نظریات به زور سلاح بسیار اندک بود درگیری ها و کشندهای مبتنی بر ارزش های فرهنگی مردم جهان را خسته کرده بود و راه فرار از این نوع درگیری ها یک نیاز جهانی بود سازمان های بین المللی که نه از یک حکومت بلکه از اراده جمعی دولت ها نمایندگی می کردند در جهان قدرت فراوان یافت می شدند در چنین شرایطی زمینه از هر طرف برای

طرح مسئله گفت و گوی تمدن ها و فرهنگ ها توسط رئیس جمهور ایران آقای محمد خاتمی در سازمان ملل مطرح شد. نظریه غالب در آن دوران تز جنگ تمدن ها بود

جنگ تمدن ها و فرهنگ ها، واقعیت تاریخ تلخ دنیا بود. بزرگ ترین جنگ ها و بیشترین قتل ها در طول تاریخ به دلیل برخورد و رویارویی تمدن ها و فرهنگ ها صورت پذیرفته بود. هر فرهنگی که ادیان نیز جزء فرهنگ ها بودند، خود را فرهنگ برتر جهان می دانست و به دلیل آن که تنها خود را حق می شناخت، وقتی قدرتمند می شد به فکر گسترش و صدور فرهنگ خود بود و به لشکرکشی های پرقتل و غارت می پرداخت

این روش، در دنیای امروز به این دلایل نمی توانست روش مقبول باشد

ارتباطات نقش اساسی داشت. همه می توانستند از دیگران بااطلاع باشند، مرزها فقط در زمین و به دلیل جدا بودن کشورها کنترل می شد، اما مرز آسمانی گشوده شده بود و

ضعف خود را ببیند و از تجربه دیگر تمدن‌ها و فرهنگ‌ها استفاده کند و خوبی‌های خود را بیشتر کند. و یا خوبی‌های سایر تمدن‌ها و فرهنگ‌ها را جایگزین نقاط ضعف خود کند.

مهم این است که قدرت اقتصادی و سیاسی در گفت‌وگو دلیل برتری فرهنگ نیست، و آنان نمی‌توانند فقط نظریات خود را بگویند.

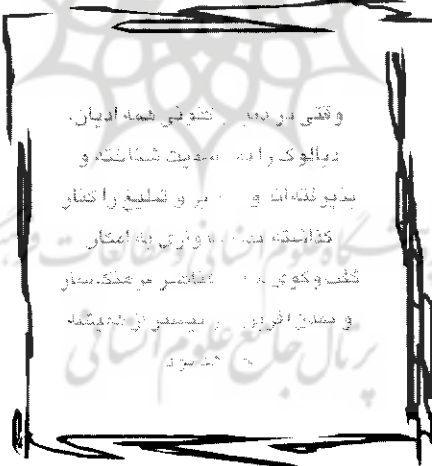
اگر گفت‌وگو مبنای روابط بشری و فرهنگ‌ها و تمدن‌ها قرار گیرد، هیچ طرف برتری از پیش تعریف شده ندارد، بلکه خوبی‌های دو طرف روی میز قرار می‌گیرد و هر دو طرف از خوبی‌های دیگری بهره می‌برد و هر دو طرف تلاش می‌کنند نقاط ضعف را کم کنند و خود را اصلاح کنند.

شاید به دلیل همین نیاز بشری است که طرح گفت‌وگوی تمدن‌ها و فرهنگ‌ها مورد استقبال قرار گرفت. جهان و خود فرهنگ‌ها و تمدن‌ها بیش از همیشه نیاز به جایگزینی گفت‌وگو به جای جنگ را پذیرفته بودند.

نمونه آن را در پذیرش طرح گفت‌وگوی دینی از سوی رهبران ادیان می‌توان جست‌وجو کرد. ادیان بخش اصلی ساختمان هر فرهنگ و تمدنی و یکی از عناصر مهم همه تمدن‌های شناخته شده جهان هستند. خصوصیت ادیان این است که سخت‌ترین عنصر هر تمدنی هستند که تغییر در آن مشکل‌ترین تغییر در عناصر فرهنگ و تمدن‌هاست. ادیان معمولاً فقط خود را حق می‌پنداشته‌اند و با تکیه بر اینکه از خداوند نمایندگی می‌کنند فقط به فکر گسترش اعتقادات خود بوده‌اند. متدینان نیز با اعتقاد به اینکه نمایندگی از خدای می‌جنگند، همواره بیشترین انگیزه را داشته‌اند و اساساً گفت‌وگو با دین دیگر را بر نمی‌تافته‌اند. بدترین خونریزی‌ها و کشتار انسان‌ها نیز در تاریخ در جنگ‌های با انگیزه مذهبی صورت پذیرفته است، اما وقتی در دنیای کنونی همه ادیان، دیاولوگ را به رسمیت شناخته و پذیرفته‌اند و تبشیر و تبلیغ را کنار گذاشته‌اند، امیدواری به امکان گفت‌وگوی سایر عناصر فرهنگ‌ساز و تمدن‌آفرین نیز بیشتر از همیشه خواهد بود.

مخاطب اصلی مسئله گفت‌وگوی تمدن‌ها و فرهنگ‌ها، سیاستمداران نیستند، زیرا

سیاستمداران وقتی قدرتمند می‌شوند، به گفت‌وگو کمتر توجه می‌کنند. مخاطب اصلی این طرح اندیشمندان و روشنفکران هستند که عناصر فرهنگ‌ساز را می‌شناسند و می‌توانند فضای اجتماعی را به سمتی سوق دهند که سیاستمداران به جای نگاه به زرادخانه‌ها و یا منابع اقتصادی خود به اندیشه و فکر و فرهنگ مردم خود و جهان توجه کنند. البته این نکته را باید متذکر شد که هر چه اندیشمندان تلاش کنند، اما سیاستمداران از اصل گفت‌وگو تمکین نکنند، همچنان خطر جنگ آفرینی دنیا را تهدید می‌کند. قدرت اصلی در اختیار سیاستمداران است که دستور چکاندن ماشه را صادر می‌کنند. گفت‌وگوی تمدن‌ها و فرهنگ‌ها اگر چه کار اصلی روشنفکران و اندیشمندان است، اما بدون پذیرش آن توسط رهبران سیاسی دنیا تأثیری در روند زندگی بشر ندارد.

اما بعد از طرح گفت‌وگوی تمدن‌ها دنیا شاهد روزهای تلخی بود که بدترین خشونت‌های ممکن به نام تمدن‌ها و فرهنگ‌ها و ادیان در آن صورت پذیرفت.

ترور، خشونت، تجاوز و قتل یک بار دیگر در کربه‌ترین وضعیت، خود را به دنیا نشان داد. حادثه تروریستی اسپتامبر و حوادث مشابه در لندن و اسپانیا و نقاط دیگر دنیا و قتل و خونریزی در ماجرای حمله به افغانستان و عراق ناقوس مرگ را به صدا در آورد.

در این میان بیش از همه فرهنگ‌ها و بخش

اصلی آن ادیان آسیب دیدند و خسارت ادیان که رسالت اصلی آنان صلح بود و حمایت از انسان‌ها به عنوان بندگان خدا، در انظار عمومی جهانی تبدیل به مروجان خشونت و ترور و تجاوز شدند. در حالی که اکثریت متدینان به ادیان الهی بشدت از این موج خشونت و ترور نفرت داشتند، صداهای بلندی که به دلیل استفاده از خشونت صدای آنان بلند می‌نمود. بی آن که از سوی متدینان نمایندگی داشته باشند، خود را نماینده اندیشه دینی معرفی می‌کردند و به نمایندگی از خدا به خشونت، روی آوردند.

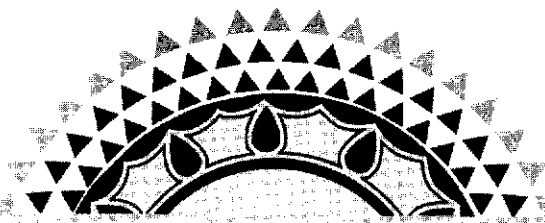
نه دین خدا و نه مردم متدین به خشونت آفرینان نمایندگی ن داده بودند که از سوی آنان دنیا را به آتش بکشند و بی گناهان را بکشند.

من به عنوان یک مسلمان با صدای بلند و با افتخار اعلام می‌کنم که بین لادن و سایر خشونت‌طلبان هرگز نماینده مسلمانان نبوده‌اند و نیستند. این حرف اکثریت جهان اسلام است که خدای آنان قتل یک انسان را مساوی با قتل همه مردم دانسته است.

همچنان که گمان می‌کنم خدای مسیحیت و مسیح و مردم متدین مسیحی دنیا به بوش نمایندگی ن داده‌اند که در افغانستان و عراق آدم‌های بی گناه را نابود کند و مردم متدین یهودی نیز خود را با کشتارها و تجاوزهای شارون همراه نمی‌دانند.

این یک شعار نیست، ماهیت و هویت ادیان که به نمایندگی از خدای آفریننده انسان‌ها دین خود را عرضه می‌کنند نمی‌تواند با چنین کشتارها و تجاوزهایی هم عقیده باشند، به این دلیل است که معتقدم فرهنگ‌ها و ادیان قربانی اصلی این خشونت‌ها شده‌اند.

شاید بعد از حوادث تلخ سال‌های اخیر گمان بعضی بر این باشد که دوران گفت‌وگو عملاً پایان یافته است، اما عقیده من بر این است که همین حوادث تلخ بهترین گواه آن است که جهان و بخصوص فرهنگ‌ها و تمدن‌ها و طبعاً ادیان نیاز به گفت‌وگو دارند و نمی‌توانند مشکلات خود را با خشونت حل و فصل کنند، زیرا خشونت، خشونت می‌آفریند. ولی گفت‌وگوی بر اساس منطق، صلح و آرامش ایجاد می‌کند.

اعتراض هندوها به چاپ یک تمبر در بریتانیا

طراحی کرده بود، طرح مورد استفاده بسیار نامناسب بوده، و اصولاً نمی بایست برای استفاده تمبر پستی به مقصد هند به کار گرفته می شد. درخواست هندوها از بلر صرف نظر از چاپ این تمبر است و در صورتی که به درخواست اعتنایی نشود. ما ناچاریم که اعتراض رسمی را بر ضد این کار ارائه دهیم.

پرشید مأمور مربوطه گفت: طرح تمبر هیچ توجهی به جمعیت هندی ساکن بریتانیا نکرده و پست سلطنتی به وضوح در عدم احساس و تفکر اقدام به این عمل نموده است. گفته می شود، احتمال دادر این کار به خاطر اقدام مشابهی در قرن ۱۷ در هند بوده، که در آن زمان هنرمندی هندی موزه بمبئی را روی تمبر

هندوهای، هندی تبار به تونی بلر، نخست وزیر انگلیس درخواستی مبنی بر صرف نظر از چاپ تمبری به مناسبت کریسمس شدند. این تمبر، در طرح خود از هندوها استفاده کرده، به طوری که هندوها، پسر مسیح را در آغوش گرفته اند. این درخواست به وسیله مأمور بلند پایه ای از هندوها در بریتانیا به دست تونی بلر رسید.

مرکز گفتگوی ادیان در یمن تأسیس می شود

قاضی هتار گفت: این سفر به ایجاد بستری مناسب برای ایجاد صلح و آرامش جهانی می انجامد تا کشورهای اسلامی با کشورهای غیر اسلامی روابطی مستحکم داشته باشند وی تصریح کرد: این سفرها و همایشها تجربه ای است که می توان از آن به بهترین شکل استفاده کرد و حتی می توان از کشورهای اسلامی، کشورهای عربی، شخصیت‌های دین و علمای مسلمان مدد جست. وی این دیدار را در حاشیه برنامه ها گفتگوی ادیان قلمداد کرد و اظهار داشت: استمرار و ادامه همکاریهای دوجانبه به منظور گفتگوی ادیان و تحکیم روابط کشورهای اسلامی و غیر اسلامی بر اساس روحیه و متناسب با مذاهب آنها همزیستی و تشریک مساعی میان کشورهای اسلامی و غیر اسلامی را در بر دارد.

هتار افزود: این مرکز همزیستی مسلمانان، تشریک مساعی، تحقق اهداف اسلام و احترام متقابل ادیان مختلف به ویژه اسلام را در بر می گیرد. قاضی هتار با اشاره به سفری که به ولایت متحده آمریکا داشت، گفت: دیدار با رؤشای این کشور به منظور تحکیم روابط مسلمانان و غیر مسلمانان و همچنین بهتر شدن روابط شرق و غرب انجام شد. هتار یاد آور شد: این سفر فرصت مناسبی بود تا اسلام به صورت درست و اصولی نشان داده شود و چهره واقعی آن همانگونه که هست به عالمیان عرضه گردد، از سوی دیگر این امر منجر به تحقق اهداف اسلام و مبارزه با خشم، خشونت و ستمی می شود که به نازوا به اسلام نسبت داده اند

طی چند ماه آینده مرکزی در یمن به منظور گفتگوی ادیان، تحکیم روابط مسلمانان و تحقق اهداف اسلام در صنعا پایتخت یمن تأسیس خواهد شد. به گزارش مهر قاضی حمود هتار رئیس کمیته گفتگوی فکری در یک نشست خبری تصریح کرد: به منظور تحکیم روابط با کشورهای اسلامی و مسلمان و مشارکت در برنامه های گفتگوی ادیان مرکزی به عنوان "مرکز گفتگوی ادیان" تأسیس خواهیم کرد. به گزارش خبرگزاری اسلامی (اباء) قاضی حمود هتار گفت: پس از برگزاری دومین همایش گفتگوی ادیان (اسلام و مسیحیت) (که در این کشور برگزار شد، به فکر تأسیس این مرکز افتادیم و طی چند ماه آینده آن را تأسیس می کنیم.

برخورد با دانمارک

به منظور برخورد و ایستادگی مقابل اقدام ناپسند دانمارک باید از قوانین بین المللی بهره برد و با رجوع به اصول اخلاقی مبین در اسلام اقدام کرد تا اوضاع مسلمانان در جهان به مخاطره نیفتد دکتر عبدالعزیز بن عثمان تویجری مدیر کل سازمان تربیت و علوم و فرهنگ اسلامی (آیسیسکو) در رباط پایتخت مغرب با دکتر محمد فؤاد برازی رئیس انجمن مسلمانان دانمارک ملاقات کرد به گزارش خبرگزاری اسلامی (اباء) تویجری و برازی در زمینه مسائل مختلفی چون کاریکاتور موهن پیامبر و وضعیت مسلمانان دانمارک بحث و گفتگو کردند عثمان تویجری اظهار داشت: طرح به تصویر کشیدن کاریکاتور پیامبر اکرم (ص) در اکتبر گذشته توهینی به اسلام و مسلمانان و ساحت مقدس نبی اکرم (ص) به شمار می رود و این مسائل احساسات و عواطف مسلمانان همه جهان را خدشه دار می کند، تا جائیکه همه مسلمانان و جهان اسلام نسبت به این مسئله واکنش نشان دادند دکتر تویجری اظهار داشت: آیسیسکو به دلیل تصویری که از نبی اکرم (ص) منتشر شده است با مرکز فرهنگ و توسعه دانمارک روابط خوبی ندارد و حتی در اکتبر گذشته نیز بیانیه ای در این زمینه صادر کرده بود تویجری با تأکید بر شیوه برخورد با دانمارک گفت: به منظور برخورد و ایستادگی مقابل اقدام ناپسند این کشور باید از قوانین بین المللی بهره برد و با رجوع به اصول اخلاقی مبین در اسلام اقدام نمود تویجری تصریح کرد: از سوی دیگر برخورد با کشوری که به ساحت مسلمانان و اسلام توهین کرده است باید به گونه ای باشد که مصالح و منافع جهان اسلام حفظ شود و آنرا به مخاطره نیندازد وی اعلام کرد: این سازمان تلاشهای بسیاری به منظور دفاع از مقدسات مسلمانان دارد و همگان را به احترام به ادیان الهی فرا می خواند و احترام در همه زمینه ها، حتی زمینه های فرهنگی برای کشورهای جهان را لازم و ضروری می داند برازی نیز تصریح کرد: انجمن مسلمانان دانمارک اقدام ناپسند روزنامه "جولند پستن" دانمارکی را انکار نمی کند، اما مسلمانانی که در این کشور زندگی می کنند از وضعیت خوبی برخوردار بوده و هیچ مشکلی

نداردنوی از مدیر کل آیسیسکو خواست تا به منظور از میان بردن اثرات نامطلوب ناشی از انتشار کاریکاتور پیامبر (ص) در جهان اسلام، با ارائه راهکارهای خاصی با این انجمن همکاری کند تا هرچه سریعتر این اثرات و نتایج از میان برود

تاکید بر گفتگوی دینی با تکیه بر ارزشهای مشترک تمام ادیان

طی سال گذشته میلادی فعالان دینی سراسر جهان به برگزاری همایشهایی با هدف ترویج گفتگوی دینی پرداختند و هریک از این همایشها دستاوردهای قابل توجهی برای گسترش فعالیتهایی که باید در راستای گسترش گفتگوی ادیان صورت گیرد به همراه داشته است در اکثر این همایشها تأکید شده است که گفتگوی دینی باید از دامن زدن به اختلافات پرهیز کند و برای بدست آوردن زمینه های مشترک تلاش نماید، از این روی رهبران دینی سراسر دنیا همواره بدون توجه به اختلافات میان ادیان به بررسی راههایی می پردازند که زمینه های مشترک پرنگتر جلوه داده شود و درک و تساهل میان پیروان ادیان افزایش یابد

ضرورت گفتگوی میان مسلمانان و هندوها

به گزارش مهر، دکتر "کاران سنگ" در همایش هماهنگی اجتماعی از طریق گفتگو اظهار داشت: برای درک هندوها و مسلمانان از یکدیگر و دستیابی به درک روشن تر آنها از این دو دین نیاز به آغاز گفتگوی دینی حس می شود وی گفت، هر ملتی دارای ویژگیهای منحصر به فردی است، اما هندوستان به واسطه تنوع ادیان از جایگاه متفاوتی برخوردار است. زمانی که میان ادیان گفتگوی دینی برگزار می شود باید از نکات اختلاف پرهیز و بر زمینه های مشترک دو دین تأکید کرد. برداشتن گامهایی در این زمینه به سرزمین تنوع ادیان کمکهای بسزایی می کند سردبیر نشریه "پنجاگانیا" تاران ویجی" گفت، اکنون نیاز به از بین بردن انزجار نسبت به تمام ادیان وجود دارد.

تأکید بر ترویج ارزشهای فرهنگی و معنوی جوامع دینی در همایش جزیره رادس

در همایش گفتگوی تمدنهای جزیره رادس، روحانیون کلیسای ارتدکس روسیه با تمرکز بر مسائل حقوق بشر خواستار بررسی مجدد مفهوم حقوق بشر از سوی کلیسای ارتدکس روسیه شدند اسقف اعظم و سولود چاپلین، نایب رئیس گروه روابط خارجی کلیسای ارتدکس روسیه طی سخنرانی خود در همایش گفتگوی تمدنهای رادس گفت: مسیحیت ارتدکس با جنبش روشنفکری قرن هفدهم و هجدهم موافق نیست که انسان را موجودی مستقل از احکام دینی می داند نمایندگان کلیسای ارتدکس در این همایش ابراز امیدواری کردند دنیای امروز پیامزد به سلسله مراتب ارزشها احترام بگذارد و آنها را هماهنگ کند تا اینکه تنها طرز تفکر انحصاری انسان محور را اشاعه دهد وی همچنین گفت: قلمروی کلیسای ارتدکس درباره حقوق بشر در دنیای امروز، بسیار عمیق شده است.

ایران خواستار تهیه منشور صلح در ادیان ابراهیمی شد

رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در آغاز نشست "مفهوم صلح در ادیان ابراهیمی"، در اسلو (نروژ) خواستار تأسیس نهاد گفتگوی مشترک اسلامی و مسیحی، جهت تلاوم هم اندیشی و همکاری بین ادیان ابراهیمی شد در این نشست که با حضور اندیشمندان و فرهیختگان کشورهای مختلف برگزار شد، رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی در سخنرانی خود با عنوان "هم اندیشی، همکاری و تبیین راهکارهای علمی رهبران و پیروان ادیان ابراهیمی در تحقق صلح پایدار"، عدالت را ارزش مطلق و صلح را محدود به عدالت خواند و گفت: صلح مبنی بر عدالت پایدار ضامن سلامت و سعادت جامعه و میزان عدالت است

وی با اظهار نگرانی از فرقه ها و نحله های ساخته دست سیاستمداران، بر لزوم به رسمیت شناختن و احترام به تکرر و تنوع فرهنگها و ادیان در جوامع چند فرهنگی، با حفظ احترام به اقلیتهای دینی و قومی تأکید کرد.